

Ing. arch. Josef Polák Monografie

UKÁZKA TEXTU KNIHY
AUTOR: RNDr. PAVEL POLÁK

INSTITUT RENESANCE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou ukázka textu, který je součástí podkladů ke knize:

Ing. arch. Josef Polák: Architekt má zemřít v perem v ruce

Jelikož se jedná o pracovní text, prosíme, pro jakékoliv nakládání s tímto textem si vyžádejte souhlas autora.

Obracejte se na něj prostřednictvím Institutu

renesance kulturního dědictví z. ú, na adrese

AVP.AnneMarie@gmail.com nebo **ChamberOfTea@gmail.com**

Děkujeme za pochopení.

IRKD.cz

Obsah materiálu

Původ	3
Z jakých důvodů šel studovat architekturu?	3
Vojenská služba	3
Přátelé.....	4
Hlavní téma své práce.....	4
Vojtěch Šalda.....	4
Vzory Josefa Poláka	5
Turistické chaty – Krkonošské chalupy	5
Technologické možnosti.	6
Zahraniční literatura a cesty.....	6
Práce v PPÚ	7
Role politiky.....	7
Tvůrčí období.....	7

Původ

Narodil se v chudé rodině ve vesnici **Vesec u Jičína**. Jeho otec **Josef Polák** (1892–1966) byl vyučený švec, v letech **1914 až 1918** bojoval v **rakousko-uherské armádě** postupně na všech jejích frontách a obdržel vyznamenání za statečnost, na která byl hrdý. Válku ukončil v **severní Itálii** na řece **Piava**. V důsledku Baťovy velkovýroby bot neměli malí ševci budoucnost, a tak musel pracovat jako cestář v **Jičíně**. Rodina měla pouze malý domek bez polností. Matka **Anna Poláková** (rozená **Erbanová**) zemřela v roce **1946**. **Josef Polák** měl ještě dvě sestry – **Annu** a **Jitku**. Starší bratr, rovněž **Josef**, zemřel před jeho narozením. **Josef Polák** musel od malička pracovat – staral se o zeleninový záhumenek a drobné zvířectvo a pomáhal u sedláků. Po ukončení měšťanské školy v Jičíně v roce **1938** nastoupil jako zednický učeň u stavitelské firmy **ing. Antonín Holeček** v Jičíně. Praktické zkušenosti zde získané ho ovlivňovaly po celý život. Dokonale ovládal stavební praxi a také principy hospodárného provedení, které se naučil u firmy Holeček. Současně navštěvoval v letech **1938–1942 Živnostenskou školu stavební v Jičíně**. Výuční list, na který byl po celý život velmi hrdý, získal v roce **1942**. Živnostenskou školu ukončil s výborným prospěchem a zřejmě na doporučení **ing. Holečka**, který poznal jeho nadání, nastoupil v **září 1942** na **Vyšší průmyslovou školu v Hradci Králové**, obor mistrovská škola stavební.

Rodina ho mohla podporovat jen částečně, z velké části se musel živit sám. K tomu mu napomáhal také sport. Byl velmi sportovně založen, hrál lední hokej, fotbal a hlavně boxoval. Již za Protektorátu si boxem vydělával peníze. V letech **1944–45** byl aktivním účastníkem **protifašistického odboje**, členem **partizánské skupiny**, která operovala v severovýchodních Čechách a také v Sudetech, dokonce byl zapojen i do **Slovenského národního povstání**. Bojoval se zbraní v ruce a po válce obdržel četná vyznamenání, i zahraniční (**SSSR, Maďarsko, Jugoslávie**). Z této doby měl celou řadu přátel. **Vyšší průmyslovou školu** ukončil v červnu **1946** závěrečnými zkouškami s velmi dobrým prospěchem a získal tak oprávnění k vysokoškolskému studiu architektury.

Z jakých důvodů šel studovat architekturu?

Měl rád stavitelské profese, líbilo se mu, že z myšlenky vznikne materiální dílo s vysokou užitnou hodnotou. Zjistil, že má pro architekturu nadání a zcela jistě to bylo jeho vysněné povolání. Navíc v architektuře viděl cestu k řešení sociálních problémů. Ze starší generace českých architektů ho ovlivnili zejména **Josef Gočár, Pavel Janák a Otakar Novotný** a zaujaly ho **domy sociálního bydlení** – sice s malými byty ale na dobré architektonické úrovni. To byla pro něj inspirace; v tom viděl cestu. Postavit s minimálním nákladem kulturní bydlení pro rodiny, rychle, levně a s moderním technickým vybavením (teplá voda, ústřední vytápění atd.). Od počátku studia obdivoval **funkcionalismus** a **konstruktivismus**. Velmi ho zajímaly **dějiny architektury** a měl v tomto oboru velké znalosti. Obdivoval **antickou architekturu** (Řecko, Řím), ale také renesanci a baroko.

V **září** roku **1946** začal studovat na **Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství ČVUT v Praze**. Studium si financoval sám. Částečně pomocí stipendia a částečně sportem. **Boxoval** placené turnaje v **pražské Lucerně**, hrál profesionálně **lední hokej na Kladně**. Také hrál **fotbal**. Ve **Svazu brannosti ČSR** se s nadšením věnoval **parašutismu** (tehdy velmi moderní sport). Jako instruktor se v roce **1948** podílel na parašutistickém výcviku izraelské **Hagany** v ČSR (obdržel děkovní list státu Izrael).

Navzdory všem těmto aktivitám studoval s velmi dobrým prospěchem. K jeho profesorům patřili:

- Prof. **Antonín Ausobský**,
- Prof. **Antonín Černý**,
- Prof. **Karel Hanuš**,
- Prof. **Severin Ondřej**.

Promoval v roce **1952**. Nastoupil základní vojenskou službu, kterou dokončil ve **Vojenském projektovém ústavu**.

Vojenská služba

V druhé polovině základní vojenské služby byl Josef Polák převelen do **vojenského projektového ústavu** (to byla běžná praxe). Ve vojenském projektovém ústavu zůstal i po skončení základní služby jako civilní zaměstnanec, zřejmě do roku **1957**. Do tohoto období spadají jeho první realizace. Ve VPÚ si jej oblíbil **ing. Blažek** (autor **Vojenské zotavovny Bedřichov**). Spatřoval v něm mladého nadaného kolegu, jakkoliv byly jejich názory na architekturu zcela odlišné. V roce **1957** (asi) odchází do **Pražského projektového ústavu** (založen **1950**), kde se záhy stává vedoucím atelieru (**Atelier 2**, Jeremenkova ulice).

Přátelé

Josef Polák měl velký okruh přátel, který se nechá rozdělit na následující skupiny:

- spolužáci z průmyslové školy v Hradci Králové,
- přátelé z odbojové činnosti,
- přátelé ze sportu a studentského období.

Velký důraz kladl na přátelství s výtvarníky. K jeho přátelům patřili již ze studentských let:

- Miloš Zet,
- Ludvík Kodým,
- Jan Hána,
- Marie Rychlíková,
- Vendelín Zdrůbecký,
- Jaroslav Vacek,
- Martin Sladký,
- Jaroslav Šámal,
- Alfred Fuchs.

Ze starší generace se dobře znal s malířem **V. V. Novákem** a historikem umění **V. V. Štechem** a později také se sochařem **Josefem Malejovským**. Z mladší generace se dobře znal s **Janem Bartošem**. Také dlouholetý model akademie VÚ, naivní malíř a básník **Joža Mrázek-Hořícký**, faktotum pražského výtvarnického světa, patřil k jeho přátelům. Znal se i s herci (**Josef Vinklář**), zpěváky populární hudby (**Marie Rottrová**, **Hana Zagorová**) a hudebníky (**Zdeněk Košler**).

Hlavní téma své práce

Téma sídlišť a bytů si vybral sám a považoval je za poslání. Pro toto téma byl také **PPÚ** založen. Aby se mohl tomuto tématu věnovat ve velkém měřítku, odešel z VPÚ (který byl zřízen pro potřeby armády a výstavbu vojenských bytů) do PPÚ. Téma hromadné výstavby bytů bylo velkým poválečným tématem. Panoval velký nedostatek nájemních bytů, navíc byl bytový fond zastaralý. Např. v Praze bylo v roce **1945** 75 % bytového fondu složeno z malých 1+1 bytů, často zcela nevyhovujících. Pro bytové domy preferoval modulární systém. Byl nespokojen, že zkušenosti z experimentálního **sídlště Invalidovna** nebyly řádně vyhodnoceny. Domníval se, že se výstavba sídlišť **po roce 1970** vydala nesprávným směrem a že by bylo možné stavět stejné množství bytů za stejné náklady lépe.

Vojtěch Šalda

Vojtěch Šalda – byl jeho mladší kolega, od **počátku 60. let** jeho nejbližší podřízený a ideový soupeřník (**Le Corbusier**, minimální byty atd.). Velmi dobře si spolu rozuměli. Po rozpuštění atelieru v roce **1971** pracovali každý v jiné skupině. V atelieru pracovali všichni pod vedením Josefa Poláka, to znamená, že rozpracovávali témata podle přidělených pokynů. Mnoho samostatnosti spolupracovníci neměli.

K organizaci **PPÚ** – vedoucí skupiny řídil 4 spolupracovníky, vedoucí větší skupiny 8 spolupracovníků. Vedoucí atelieru řídil zhruba 60 zaměstnanců, z toho 5 architektů a 10 stavebních inženýrů, dále tam byli statici, interiéristi, topenáři, elektrikáři, kreslíři a další přidružené profese.

Významní spolupracovníci Josefa Poláka:

Architekti:

- **Josef Šalda** (zástupce),
- **Jiří Lasovský**,
- **Jan Zelený**,
- **Milan Rejchl**,

a později

- **Jaroslav Švec**.

Po rozpuštění atelieru v roce **1970/71** se tito spolupracovníci vydali vlastní cestou, byla to samozřejmě částečně také generační výměna.

Stavební inženýři: zde je třeba jmenovat:

- **Jaroslav Fajer,**
- **František Kratochvíl**

– po rozpuštění ateliéru oba následovali Josefa Poláka do jeho nyní malé, čtyřčlenné skupiny, čehož si velmi vážil.

Statik:

- **Dr.Ing. František Bäumelt**
– hlavní statik. Dr.Bäumelt byl jedním z nejnadanějších českých statiků, v 60. letech počítal statiku všech realizací Josefa Poláka. Cítil se Josefu Polákovi nesmírně zavázán. V 50. letech byl odsouzen za vykonstruovaný finanční delikt a trest odpykával v tzv. „basaprojektu“. Při podmíněčném propuštění se za něj Josef Polák zaručil a ihned ho přijal do svého atelieru. V roce 1969 emigroval Dr.Bäumelt do Švýcarska, kde pracoval dále jako statik, oba přátelé spolu nikdy nepřerušili kontakty. Dr.Bäumelt zemřel v roce 2010 v Bernu.

Interiér:

- hlavní interiérista byl **Zdeňek Wasserbauer,**
- později přišel **Rudolf Hadrava.**

Josef Polák byl velice náročný a nesmlouvavý šéf, ovšem i na sebe. Vyžadoval přesné a včasné plnění úkolů. Pracovní doba pro něj znamenala minimální dobu, na přesčasy nehleděl a vyžadoval to i od druhých. **Koncem 50. a v 60. letech** se se svým týmem účastnil mnoha soutěží – to vše byla neplacená práce přesčas. Finanční efekt se dostavil pouze při vítězství v soutěži nebo udělení finančně dotované ceny. Na druhou stranu se snažil vytvořit dobré pracovní podmínky (za budovou v **Jeremenkově ulici** byl tenisový kurt, který se mohl o přestávkách používat) a dobré finanční ohodnocení. Je třeba říci, že pro svou náročnost byl šéfem více obávaným než obdivovaným, a ne každý se s ním shodl.

Jeho atelierem ale prošlo mnoho architektů, kteří měli později úspěch.

K systému soutěží je třeba říct, že byly anonymní, regulérní a férové. Záleželo však na obsazení porot, které rozhodovaly podle svého vkusu. Tam hráli roli starší architekti – např. **Václav Hilský, Jaroslav Fragner, Karel Filsak** atd. Politický vliv na komise nebyl.

Vzory Josefa Poláka

Od studentských let byl jeho hlavní vzor **Le Corbusier** (pět bodů k nové architektuře, dům jako stroj na bydlení). Od počátku vyznával funkcionalismus a konstruktivismus. Další významný vzor byl **Alvar Aalto**. U jeho architektury si cenil začlenění do přírody a citlivost k přírodě. Také lidský rozměr architektury, důraz na proporce. Se **Svazem českých architektů** navštívil v **60. letech Rovaniemi** a byl nadšen. Je možné, že se delegace setkala i s **Alvarem Aaltem**. Také se mu líbilo, že malé **Finsko** má velkou architekturu, to považoval za vzor pro malé Československo.

Turistické chaty – Krkonošské chalupy

Tato spolupráce vynikla v **70. letech** z nutnosti. Tehdy již nebyl vedoucím projektového atelieru, ale pouze malé samostatné skupiny se 4-6 spolupracovníky a mohl dělat realizace pouze do výše nákladů 15 mil. Kčs. Pro svou skupinu musel zajišťovat zakázky.

V PPÚ byl zaveden systém hospodaření, kdy každá skupina a každý atelier si na sebe museli „vydělat“, tj. museli pokrýt náklady a přinášet pozitivní hospodářský výsledek.

Stavba turistických restaurací, tzv. „chalup“ byla výsledkem spolupráce se **státním podnikem Interhotely**. Tato spolupráce začala již **koncem 60. let** stavbou **Club motelu Průhonice**, kde také později vznikla jedna z restaurací-chalup. Ředitel Interhotelů **Ing. Prchal** a náměstek **Ing. Musil** měli zájem na další spolupráci a prosadili, že zakázky budou Josefu Polákovi zadávat, což byla pro něj nemalá pomoc. Téma si oblíbil, a tak celá záležitost měla pozitivní efekt. Myšlenka na dřevěnou konstrukci ve tvaru A ho však napadla již dříve. V roce **1966** realizoval obytnou chalupu s atelierem pro malíře **V. V. Nováka v Třeboni**. Tato mnohem menší stavba byla předzvěstí oněch krkonošských chalup. Objekt v **Třeboni** už asi neexistuje, V. V. Novák bohužel zemřel již v roce **1969**.

Celkem byly realizovány následující chalupy:

- **Krkonošova chalupa u hotelu Montana Špindlerův mlýn, 1972**, asi zbořená
- **Myslivna Špindlerův mlýn, 1973**, asi zbořená
- **Chalupa u Club Motelu Průhonice, 1972** (asi již zbořená)

- **Bufet na Rozcestí, 1978**
- **Koliba U Elišky Karlštejn, 1981** (ještě existuje)
- **Rybářská bašta Třeboň, 1972** (ještě existuje, patří k hotelu Svět)
- **Jihočeská chalupa v areálu Země živitelka České Budějovice (asi 1980)**
- **Chalupa Jánské Lázně (?)**

Technologické možnosti.

Josef Polák preferoval monolitické železobetonové konstrukce. První stavba v ČSSR postavená metodou **taženého bednění** byl hotel **Olympik. V 70. a 80. letech** používal pro stavbu menších objektů (restaurací) dřevěné konstrukce. Ve stavbě bytových domů zastával modulární systém. 10) Jak získával zakázky na stavbu družstevních domů? V 70. letech získával zakázky také pomocí tzv. **Architektonické služby**. Na Architektonickou službu se obraceli menší investoři (např. družstva) a ona jim doporučovala architekty a také posuzovala, zda návrh má nějakou hodnotu. Architektonická služba byla součástí **Ochranného svazu autorů**. Tak vznikly družstevní domy, které navrhl. Velmi si cenil družstevního domu **Na Hadovce („zubatý dům“)** a pak terasových domů v **Holečkově ulici** a **Nad Mlýnářkou**.

Zahraniční literatura a cesty

Od **konce 50.let** odebíral PPU téměř všechny významné světové zahraniční časopisy o architektuře, a to až do roku **1989**. Časopisy byly volně přístupné. V časopisech hledal inspiraci, prohlížel je a vedl k tomu i spolupracovníky. I když možnost zahraničních cest byla omezená, československá architektura nikdy neztratila kontakt se světem a je možno říci, že právě v 60. letech byla na světové úrovni.

Studijní pobyty neabsolvoval žádné. Se Svazem architektů podnikl řadu krátkodobých zahraničních cest (zhruba 1–2 týdny).

První cesty směřovaly do **SSSR (od r.1955)**. Ze sovětské architektury si cenil krátkého období konstruktivismu (konec 20. a začátek 30. let), socialistický realismus naprosto odmítal. Dále ho zajímala činnost Le Corbusiera v Moskvě. Z urbanistického hlediska oceňoval plán přestavby města. Jinak konstatoval velkou technickou zaostalost ve stavebnictví (a samozřejmě téměř ve všech oblastech života). Byl nemile překvapen, že v 50. letech v Moskvě na stavbách pracovaly takřka výlučně ženy. Cest do SSSR absolvoval do roku 1968 4 nebo 5, kromě první cesty žádné nové poznatky nepřinášely a byly asi povinného rázu. Měl v Moskvě několik známých mezi architekty, styky však po roce 1968 utichly.

Itálie – do Itálie podnikl se Svazem českých architektů cestu asi v roce 1964, delegace navštívila Milán, Turín, Řím a Neapol. Nejvíce ho zaujal Pier Luigi Nervi (je možné, že se s ním delegace setkala), dále Giovanni Michelucci a z mladší generace Sergio Musmeci.

Dále podnikl v 60. letech cestu do Itálie se Svazem výtvarných umělců pod vedením V. V. Štecha. Velmi ho zajímaly antické památky a také italská renesance. Měl o nich rozsáhlé znalosti.

Finsko – Se Svazem českých architektů navštívil Finsko asi v roce 1966. Velmi ho zaujal Alvar Aalto a výstavba válkou zničeného Rovaniemi. Je možné, že se delegace s Alvarem Aaltem setkala.

Kanada, USA – v roce 1967 navštívil se Svazem architektů mezinárodní výstavu Expo 67 v Montrealu. Součástí zájezdu byla také návštěva New Yorku. Ekonomická síla USA mu velmi imponovala.

Velká Británie – v roce 1968 navštívil samostatně Velkou Británii. Iniciativa k cestě vzešla od státního podniku Interhotely (ing. Prchal, ing. Musil). V ČSSR se počítalo s výstavbou dálnic a podnik Interhotely chtěl stavět u dálnic motely. Ve Velké Británii vyvinula firma Lesser koncept motelů s životností ca. 25 let postavených ze sádrokartonových panelů.

Byl to podobný panelový systém jako OKAL (dnes Deutsche Fertigung Holding), ale lépe propracovaný. Stavby byly charakterizované dokonalou dispozicí a hospodárností ve výstavbě. Tuto problematiku měl Josef Polák u firmy Lesser studovat. Pobyt trval asi 3 týdny. Spolupráce s firmou Lesser byla započata, celkem mělo být postaveno asi 15 motelů. Vznikl však pouze Club motel Průhonice u Prahy (1969/70, dnes již neexistuje).

Příčina, proč se nepostavilo více motelů byla dvojitá. Jednak výstavba dálnic byla velmi pomalá a firmě Lesser bylo rychle jasné, že 15 motelů nebude ani za 20 let potřeba. Navíc se v roce 1969 radikálně změnilы vnitropolitické poměry v ČSSR a ze strany nového vedení státu nebyl zájem, aby zde stavebně působila firma z Velké Británie. Club Motel

Průhonice byl však dokončen.

Soukromé cesty – z četných soukromých cest stojí za to zmínit návštěvu Mnichova v době Olympiády 1972. Velmi oceňoval Olympijskou vesnici (Olympiadorf - architekti Erwin Heinle, Günter Behnisch, Robert Wischer). Olympijská vesnice má 3500 bytů a 6.100 obyvatel, nabízí se proto srovnání s Invalidovnou v Praze – 1.274 bytů, 4.200 obyvatel.

Rozloha Invalidovny je menší, protože Olympijská vesnice má četná sportoviště.

Architektura Olympijské vesnice se Josefu Polákovi líbila, nicméně se domníval, že stavby pražské Invalidovny mají lepší proporce. S německými architekty se osobně neznal.

Práce v PPÚ

V PPÚ pracoval patrně od roku 1957. Záhy se stal vedoucím projektového atelieru. PPÚ považoval i po hospodářské stránce za velmi dobrou organizaci. Rozpad PPÚ po roce 1990 považoval za chybu. V důsledku politických změn byl v roce 1971 jeho atelier (60 zaměstnanců) rozpuštěn, poté pracoval v PPÚ v Kostelní ulici jako vedoucí skupiny (4 zaměstnanci). V PPÚ zůstal do konce roku 1987, kdy odešel do důchodu. Jako člen Svazu výtvarných umělců mohl pracovat na tzv. „volné noze“ (dnes SVČO), malý atelier měl na Letné. V roce 1990 založil AD Atelier s.r.o. a pracoval dále.

Změny roku 1989/90 velmi přivítal, obával se ale, že na větší realizace už mu nezbude čas. Od roku 1987 trpěl ischemickou chorobou srdeční. Velmi ho také zarmoutila smrt manželky Věry (od roku 1950) v roce 1988. Správně předpověděl velký útlum stavebnictví v první polovině 90. let. Zabýval se hlavně malými realizacemi (obvykle s Rudolfem Hadravou). Naprosto se naplnil jeho výrok, že „architekt má zemřít s tužkou v ruce“.

Zemřel zcela nečekaně 5.8.1994. Celý svůj život chtěl svou prací přispět k udržení světové úrovně české architektury, která ji právem náleží. Pochován je na hřbitově Šárka u Sv. Matěje v Praze 6.

Role politiky.

Sociální otázka jej zajímala od školních let. Možnou cestu k řešení sociální otázky viděl v programu KSČ. Zúčastnil se aktivně se zbraní v ruce té části protifašistického odboje, který byl veden komunisty. To mu imponovalo a byl členem komunistické strany od roku 1944. Stranickým funkcím se vyhýbal, profese byla u něj na prvním místě. Vykonyval však funkce ve Svazu českých architektů a byl v 60. letech také jeho předsedou. Politické události vnitřní i zahraniční sledoval pozorně, s velkým nadhledem. Vyhodnocoval jejich dopad na sociální pokrok a politickou situaci v naší zemi.

Byl velkým odpůrcem všech válek. Z vlastní zkušenosti věděl, co válka znamená. S okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 zásadně nesouhlasil a považoval ji za brutální porušení českých národních práv. Protože na těchto názorech trval, bylo mu v roce 1970 ukončeno členství v KSČ. V důsledku toho ztratil místo vedoucího projektového atelieru a stal se jen vedoucím malé skupiny. Tato situace pro něj představovala životní zlom. Domníval se, že období mezi 50. a 60. rokem života je pro architekta nejlepší, protože může nejlépe zhodnotit nabyté zkušenosti. Rád by pokračoval ve velkých realizacích. Bylo mu však jasné, že to již nebude možné.

Tvůrčí období

1. 1952-1957 Období sbírání zkušeností a první realizace ve VPÚ.

2. 1957-1971 Přejít do PPÚ. Vítězství v soutěži na experimentální sídliště Invalidovna znamená velký profesní předěl. Velké realizace bytových domů a celků. Tato etapa je podchycena v knize Architekti Praze (PPÚ 1971).

3. 1972-1989 Menší realizace ve spolupráci s n.p. Interhotely a rozsáhlá spolupráce s předními sochaři na výstavbě pomníků. Na pomníky byly opět prováděny soutěže, přičemž rozhodující byl sochař, který si vybíral architekta pro architektonické řešení. Velkým úspěchem bylo architektonické řešení památníku protifašistického odboje Kobyliská střelnice v Praze (1975, centrální platika Miloš Zet, mozaika Martin Sladký, architektonické řešení Josef Polák). Spolupracoval architektonicky na četných realizacích, z dosud existujících pomníků např. Kosmonauti u stanice metra Háje (dříve Kosmonautů), autorem plastiky je Jan Bartoš (1979/80) nebo pomník Barikádníků na trojkém předmostí stejnojmenného mostu v Praze (odhalen květen 1984). Autorem plastiky je Josef Malejovský. Několik slov k sochařům. Dnes se mnohdy používá klišé označovat je za „prorežimní umělce“. To je naprosto nesmyslné a neodborné označení. Všichni tito sochaři měli velmi dobrou až výbornou uměleckou úroveň. Pravdou je, že většina z nich tvořila realisticky (ne vždy a ne všichni, Miloš Zet se například velmi odlišoval). Byli uměleckou generací, která pílí a prací obsadila pozice v tehdejší uměleckém světě a pracovala na společenskou objednávku, stejně jako třeba barokní umělci Matyáš Braun, Petr Brandl nebo Karel Škréta. Z osobní zkušenosti lze říci, že měli samostatné a často svérázné názory.

Mnoho pomníků bylo po roce 1989 zbořeno. K tomu se Josef Polák stavěl zcela nesentimentálně. Podle jeho názoru každá doba a každý režim boří pomníky staré a staví svoje vlastní. Měl k tomu četné historické příklady. Stejně tak byl proti přehnané památkové ochraně staveb. Podle jeho názoru se mají chránit jen opravdu významné stavby.

V tomto období projektoval také četné rodinné domy, které si investoři stavěli svépomocí.

Jejich počet se už nepodaří zjistit. Počátkem byl rodinný dům dirigenta Zdeňka Košlera na Hanspaulce z roku 1970, ten byl ovšem postaven stavební firmou. (Praha našeho věku str. 147 – zbořeno 2016).

4. 1990-1994 Toto období je charakterizováno propadem a stagnací výstavby. Realizoval menší zakázky (rekonstrukce hotelu Olympik, menší obchodní provozovny, atp.). Pracoval ve své firmě AD Atelier spolu s Rudolfem Hadravou a spolupracoval se svým synem Janem Polákem. Zastával názor, že starší architekti s mnoha realizacemi by měli v závěru profesní kariéry přednášet na fakultě architektury nebo napsat knihu o architektuře. Patří k paradoxům života, že změny po roce 1989 mu nic takového neumožňovaly.

Zdroj:

ing.arch. Jan Polák – syn a v letech 1982-1994 přímý spolupracovník a spoluautor projektů.

RNDr. Pavel Polák – syn

Návrh na fotografie:

- portrét Josefa Poláka, nebo skupinová fotografie, jeho charakteristický podpis by byl dobrý.
- věžový dům sídliště Hloubětín, 1961 (Architekti Praze, fotografie č. 46)
- věžové domy sídliště Invalidovna, 1963 (Architekti Praze, fotografie č. 53)
- Hotel Olympik, 1970 (Architekti Praze, fotografie č. 64)
- příklad perspektivy ve stylu Josefa Poláka (Architekti Praze, fotografie č. 86)
- dům hotelového bydlení na Petřinách, 1971, (Architekti Praze, fotografie č. 3, velmi si ho cenil)
- Družstevní dům v ulici Evropská, Na Hadovce, 1970, „zubatý dům“ (Praha našeho věku, str. 164)
- Rybářská bašta Třeboň nebo Koliba u Elišky Karlštejn (oba objekty byly zrekonstruovány v původním stylu, fotografie buď nové nebo z internetu).